

UNIwersytet Medyczny

IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Zakład Pielęgniarstwa Anestezjologicznego i Zabiegowego,
Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa, Wydział Nauk o Zdrowiu

Wrocław, dnia 16 marca 2023

RECENZJA

rozprawy na stopień doktora nauk o kulturze fizycznej mgr Anny Latajko pt. „Wpływ chirurgicznego leczenia wybranych nowotworów złośliwych na kinematykę chodu”, napisanej pod kierunkiem dr hab. Iwony Malickiej, profesora AWF.

W ostatnich latach jesteśmy świadkami dynamicznych zmian demograficznych, a mianowicie lawinowo narastającej liczby osób po 60 roku życia. Jednocześnie wzrasta zapadalność na choroby nowotworowe, wśród których dominują: rak piersi, gruczołu krokowego, płuca oraz jelita grubego. Podstawową metodą leczenia wyżej wymienionych nowotworów jest zabieg chirurgiczny, niosący za sobą również ograniczenie sprawności fizycznej osób operowanych. Dlatego podjęty przez Autorkę temat uważam za bardzo ważny.

Przekazana do recenzji praca zawarta jest na 113 stronach maszynopisu i ma układ standardowy. Składa się z 15 następujących rozdziałów: wykazu skrótów, wstępu, celu pracy, hipotez i pytań badawczych, materiału i metod badawczych, wyników, dyskusji, wniosków, piśmiennictwa (96 aktualnych pozycji w porządku alfabetycznym z lat 2000-2021), netografii (5 pozycji), streszczeń w języku polskim i angielskim, spisu 51 tabel, spisu 17 rycin, i załącznika (aneksu) zawierającego: informację dla badanego, kartę wywiadu, oświadczenie (zgode) badanego na udział w badaniu i na przetwarzanie danych osobowych, skalę HADS, kartę kontroli upadków oraz raport z badania BTS G-Walk.

Pierwszą część dysertacji stanowi rozdział „Wstęp”. Autorka zwraca uwagę na ważne znaczenie przywracania i utrzymania sprawności fizycznej pacjentów poddanych operacji. Autorka potwierdza oczywisty fakt, że zaburzenia chodu przyczyniają się do większego ryzyka upadków, będących z kolei jedną z przyczyn szeroko pojętych powikłań pooperacyjnych (choroba zatorowo-zakrzepowa, infekcje itp). Podkreślić należy niewielką liczbę publikacji na temat badania chodu u pacjentów operowanych z powodu nowotworów złośliwych. Naturalną konsekwencją leczenia chirurgicznego choroby nowotworowej jest ból, lęk i depresja, co z kolei może wpływać na zaburzenia ruchowe pacjentów.

Autorka prawidłowo zdefiniowała cel badawczy, którym jest ocena wpływu leczenia chirurgicznego wybranych nowotworów złośliwych na kinematykę chodu z uwzględnieniem bólu, lęku i depresji oraz ryzyka upadku.

Rozdział „Materiał i metody” zawiera szczegółową charakterystykę grupy badanej, liczącej 220 pacjentów z guzami nowotworowymi, w tym 30 z rakiem piersi, 39 z rakiem płuca, 35 z rakiem jelita grubego i 35 z rakiem narządu rodnoego, operowanymi w latach 2018-2022. Grupa ta została opisana (wiek, wysokość, masa, BMI) w tabeli nr 2. Należy podkreślić, że Autorka wyodrębniła grupę kontrolną, co dodatkowo uwiarygadnia otrzymane wyniki. Podano kryteria włączenia do badania i wykluczenia z badania. Podkreślić należy zastosowanie trzykrotnych pomiarów, tj. przed zabiegiem chirurgicznym (badanie 1), bezpośrednio po zabiegu chirurgicznym w II-IV dobie pooperacyjnej (badanie 2) oraz po 4 tygodniach od

zakończenia hospitalizacji (badanie 3). Głównym narzędziem badawczym był akcelerometr, służący do pomiaru następujących parametrów: kadencji chodu, prędkości chodu, długości kroku, czasu trwania cyklu chodu, indeksu symetrii cyklu chodu oraz symetrii wychyleń miednicy w trzech płaszczyznach (strzałkowej, czołowej i poprzecznej).

Prezentacja wyników stanowi obszerną część pracy. Doktorantka zaobserwowała istotny spadek kadencji chodu, istotny spadek prędkości chodu, istotne skrócenie długości chodu oraz istotne wydłużenie czasu trwania cyklu chodu u wszystkich badanych grup. Natomiast w przypadku symetrii chodu i symetrii wychyleń, z wyjątkiem płaszczyzny strzałkowej, nie stwierdzono istotnych różnic.

Zwraca uwagę wysoki poziom bólu w grupie P, czyli pacjentów poddanych operacji torako-chirurgicznej, szczególnie w badaniu 3. Natomiast lęk i depresja osiągnęły najwyższy poziom w badaniu 1, czyli przed operacją, tj. odpowiednio 54% i 26%. Upadki miały miejsce we wszystkich badanych grupach, z wyjątkiem chorych z rakiem piersi.

Niedoskonałością pracy jest brak dokładniejszej analizy związku pomiędzy rodzajem i zakresem zabiegu operacyjnego a stopniem i rodzajem zaburzeń kinematyki, bólu i zaburzeń depresyjno-lękowych. Dla przykładu zabieg torakochirurgiczny może być małoinwazyjną resekcją klinową guzka płuca z dostępu video-torakoskopowego, ale również może być rozległym usunięciem całego płuca z dostępu torakotomijnego, niosącym za sobą większy stopień zaburzeń kinematyki.

Wyniki badań zostały przedstawione w sposób logiczny i przejrzysty z wykorzystaniem tabel i rycin. Wyniki poddano analizie statystycznej używając prawidłowo dobranych narzędzi statystycznych.

Dyskusja przeprowadzona jest w sposób interesujący i obszerny na 12 stronach. Na zakończenie rozdziału „Dyskusja” Autorka podaje dostrzeżone ograniczenia pracy, m.in. brak analizy roli płci w kinematyce chodu.

Rozprawę doktorską Autorka podsumowuje trzema czytelnymi, ale bardzo ogólnymi wnioskami, które odpowiadają na postawione cele pracy.

Całość rozprawy odzwierciedla doświadczenie zawodowe Doktorantki oraz potwierdza umiejętność prowadzenia badań naukowych. Autorka wykazała, że zna wyniki prac innych badaczy zajmujących się omawianą problematyką. Manuskrypt przygotowany jest bardzo starannie, a praca napisana jest poprawną polszczyzną. Praca stanowi oryginalne opracowanie problemu naukowego, przyczynia się do poszerzenia wiedzy o zaburzeniach chodu pacjentów onkologicznych poddanych leczeniu chirurgicznemu.

Podsumowując, stwierdzam że przedstawiona do oceny dysertacja doktorska mgr Anny Latajko spełnia wszystkie kryteria stawiane rozprawom na stopień doktora nauk o kulturze fizycznej, czyli warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm). Wniosuję do Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego imienia Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu o dopuszczenie mgr Anny Latajko do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Mariusz Chabowski

dr hab. n. med. Mariusz Chabowski, profesor UMW

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
Wydział Nauk o Zdrowiu
Katedra Pielęgniarstwa i Położnictwa
ZAKŁAD PIELĘGNIARSTWA
ANESTEZJOLOGICZNEGO I ZABIEGOWEGO

dr hab. Mariusz Chabowski
profesor uczelni